

Revmatoidní artritida jako interní choroba

Martina Skácelová, Pavel Horák

III. interní klinika – nefrologická, revmatologická a endokrinologická, FN a LF UP Olomouc

Revmatoidní artritida (RA) je autoimunitní onemocnění, které se kromě perzistentního zánětu synoviálních kloubů s destrukcí kosti a úbytkem chrupavky může projevovat celou řadou extraartikulárních manifestací a přidružených komorbidit, které mohou značným způsobem ovlivňovat kvalitu života nemocných nebo omezovat možnosti léčby RA. Extraartikulární projevy zahrnují postižení kůže, očí, sliznic, plic či pleury, méně často pak postižení srdce a ledvin. Vyšší úmrtnost a morbidita nemocných s RA je také důsledkem vysoké prevalence komorbidit. Jedná se o kardiovaskulární choroby, infekce, solidní nádory a lymfomy, choroby plic a gastrointestinálního traktu, neuropsychiatrické nemoci, zejména depresi či osteoporózu.

Klíčová slova: revmatoidní artritida, extraartikulární manifestace, komorbidity.

Rheumatoid arthritis as an internal disease

Rheumatoid arthritis (RA) is an autoimmune disease that, in addition to persistent synovial inflammation with bone destruction and cartilage loss, can manifest a variety of extra-articular symptoms and associated comorbidities that can significantly affect the quality of life of patients or limit the treatment options for RA. Extraarticular manifestations include skin, eye, mucous membrane, lung or pleural involvement, and less commonly heart and kidney involvement. The higher mortality and morbidity in RA patients is due to the high prevalence of comorbidities. These include cardiovascular diseases, infections, solid tumors and lymphomas, lung and gastrointestinal diseases, neuropsychiatric diseases, especially depression and osteoporosis.

Key words: rheumatoid arthritis, extraarticular manifestations, comorbidities.

Úvod

Revmatoidní artritida (RA) je chronické autoimunitní zánětlivé onemocnění, které pokud není včas a dostatečně léčeno, může vést k nezvratnému poškození kloubů, zhoršení kvality života nemocných, přítomnosti mimokloubních manifestací choroby a rozvoji přidružených komorbidit. Extraartikulární manifestace (EAM) se v průběhu onemocnění revmatoidní artritidou vyskytnou u přibližně 40 % nemocných, přičemž rizikovými faktory jejich rozvoje je zejména vysoká aktivita RA, séropozitivita (revmatoidní faktor-RF, protilátky proti citrulinovaným peptidům-ACPA) a kouření. Přítomnost extraartikulárních manifestací zásadním způsobem zvyšuje zátěž pacienta chorobou a vede ke zvýšené morbiditě a mortalitě nemocných (1–4). Kromě EAM se na zvýšené mortalitě pacientů s RA podílí zejména vysoká prevalence komorbidit, a to kardiovaskulárních chorob, infekcí, nádorových chorob, onemocnění plic a zažívacího traktu, osteoporózy a neuropsychiatrických onemocnění, zejména depresi. Přežívání nemocných s RA je horší než

u obecné populace, závažné formy onemocnění zkracují očekávanou dobu dožití o 5–10 let (5).

Extraartikulární manifestace revmatoidní artritidy

Počátek onemocnění revmatoidní artritidou se u části pacientů může projevovat nespecifickými, konstitučními příznaky, jako jsou subfebrilie, celková únava, nevykonnost, váhový úbytek, sarkopenie. Tyto příznaky mohou v některých případech i o několik měsíců předcházet rozvoji typické kloubní symptomatologie. Část pacientů také může dlouhodobě trpět chronickou plošnou bolestí splňující kritéria fibromyalgického syndromu (6). Extraartikulární manifestace revmatoidní artritidy jsou typicky asociovány se závažnějším průběhem choroby, může se jednat o postižení celé řady orgánů a systémů – poměrně časté je postižení oka, kůže, dále pak postižení plic, srdce, ledvin, neurologické projevy či hematologické manifestace.